# Енергийна бедност в България

Политики, нормативна рамка
и институционална координация

**Теодора Станишева, ЕнЕфект**
XX Годишна конференция на Асоциацията на енергийните агенции в България,
26 ноември 2026 г.

# Мащабът на проблема: основни показатели

Различни индикатори измерват различни аспекти; референтните години и знаменателите не са еднакви.

**НАЦИОНАЛНА ОЦЕНКА**

**1,832 млн.**

души в енергийна бедност през 2024 г.

**28% от населението**

Анализ на АУЕР от 2025 г.

**19%**

**Не могат да отоплява дома си адекватно**

2024 · ЕС: 9,2%

**17,6%**

**Имат просрочени сметки за комунални услуги**

2024 · ЕС: 6,9%

**30,3%**

**В риск от бедност или социално изключване**

2024 · ЕС: 21%

**8,4%**

**Живеят с течове, влага или гниене в жилището**

2023 · ЕС: 15,6%

Източник: EPAH Country fiche – Bulgaria (март 2026); ИНПЕК 2024. АУЕР 2025 г.

Забележка: националната дефиниция и статистическите индикатори на EPAH/Eurostat не са взаимозаменяеми.

# Нормативна и стратегическа рамка

От въвеждането на национална дефиниция към механизъм за идентификация и координация.

| | | |
|---|---|---|
| 2020 | **Дългосрочна стратегия за обновяване на националния сграден фонд** | Поставя енергийната ефективност и уязвимите домакинства в рамката на сградното обновяване. |
| 2023 | **Закон за енергетиката и Наредба № 267** | Въвеждат националната дефиниция и критериите за енергийна бедност и уязвим клиент. |
| 2024 | **Актуализиран Интегриран национален план енергетика и климат** | Предвижда мерки за енергийна бедност и развитие на национална обсерватория. |
| 2025 | **Решение № 766 на Министерския съвет** | Създава Механизъм за координация за управление и намаляване на енергийната бедност. |
| 2026 | **Наредба за енергийната бедност** | Приета от МС на 8 април 2026 г.; урежда критериите, условията и реда за определяне на статут. |

**Следващ етап: реално прилагане на статута, работеща информационна система и връзка с програмите за подкрепа.**

Източници: МС; Министерство на енергетиката; EPAH Country fiche – Bulgaria (март 2026).

# Политики и финансови инструменти

Подкрепата се разпределя между социални помощи, обновяване, чисто отопление и бъдещи климатични инвестиции.

### Помощ за отопление

Съществуващ механизъм за подкрепа на домакинства с ниски доходи; очакван обхват около 400–420 хил. домакинства през сезон 2025/26.

### Програма „Околна среда“ 2021–2027

Общински проекти за подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво и подобряване качеството на въздуха.

### Сградно обновяване и енергийна ефективност

Национални и регионални програми; възможности по ПРР и Фонда за справедлив преход.

### Социален фонд за климата

Националният социален климатичен план 2026–2032 е в процес на оценка от ЕК; предвижда реформа и инвестиции за уязвими групи.

### Национален фонд за декарбонизация и Модернизационен фонд

Потенциални дългосрочни източници за енергийна ефективност и ВЕИ; необходим е социален компонент и техническа помощ.

### Местни и пилотни решения

Енергийни офиси, центрове за комплексно обслужване, общински проекти за чисто отопление и демонстрации на малки ВЕИ системи.

Социалният климатичен план: проектът включва единна комплексна оценка на уязвимостта, подмяна на електроуреди за най-уязвимите и обновяване на над 190 сгради със социални услуги. Членове на междуведомствената работна група са заместник-министри на околната среда и водите, на труда и социалната политика, на иновациите и дигиталната трансформация, на транспорта и съобщенията, на енергетиката, на регионалното развитие и благоустройството, на финансите, на икономиката, инвестициите и индустрията, както и заместник-председател на Националния статистически институт.
За мерки и инвестиции по компонент „Сгради“, насочени към уязвими домакинства – на Управляващия орган на Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 г., Управляващия орган на Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027 г., на Министерството на енергетиката и на дирекция „Жилищна политика“ на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

# Основното предизвикателство: достъпът до подкрепа

Нормативната рамка се развива, но институционалните системи все още не осигуряват единна пътека за домакинството.

### РАЗПОКЪСАНИ СИСТЕМИ

Енергетиката определя статута; социалната система познава нуждите; общините познават терена; програмите финансират отделни мерки. Липсва достатъчно силна оперативна връзка между тях.

### АДМИНИСТРАТИВНИ БАРИЕРИ

Адресна регистрация, нотариален акт, строителни книжа, цифрово кандидатстване и съфинансиране могат да изключат домакинства с най-висока уязвимост.

### ЖИЛИЩНА И ТЕРИТОРИАЛНА УЯЗВИМОСТ

Неформални жилища, неуредена собственост, слаба инфраструктура и неподходяща електрическа инсталация ограничават достъпа до чисто отопление.

## КАКВО ПРЕДЛАГА АНАЛИЗЪТ?

**Активно достигане**

Теренна работа, мобилни екипи, медиатори и социални услуги.

**Пропорционални изисквания**

По-лек режим за подмяна на уред и нискорискови мерки; по-строг за строителни намеси.

**Местна верификация**

Социална оценка и доказване на фактическо обитаване, когато е приложимо.

**Реален приоритет**

Статутът да води до приоритетен достъп, по-висок грантов интензитет и техническа помощ.

ENERGY POVERTY NEXUS
SUPPORTING MEMBER STATES TO COMBAT ENERGY POVERTY

# Координация и национална обсерватория

Две допълващи се функции: междуинституционално управление, данни, мониторинг и обмен на експертиза.

СЪЗДАДЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА КООРДИНАЦИЯ

## Решение № 766/2025 на Министерския съвет

Включва представители на енергетиката, социалната политика, регионалното развитие, електронното управление, финансите, АСП, АУЕР, НСИ и НСОРБ.

МЕУ е определено да разработи и поддържа информационната система, все още в тестов режим може да се види тук.

ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА ДОМАКИНСТВАТА В ПОЛОЖЕНИЕ НА ЕНЕРГИЙНА БЕДНОСТ И ЗА УЯЗВИМИТЕ КЛИЕНТИ ЗА СНАБДЯВАНЕ С ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

**Формално създаден; необходимо е да се утвърди като постоянен работещ механизъм с оперативна координация.**

НАЦИОНАЛНА ОБСЕРВАТОРИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНА БЕДНОСТ

## Предвидена в стратегическата рамка; предстои изграждане

Платформа за събиране и анализ на данни, мониторинг на индикатори, развитие на политики и обединяване на институции, общини, експерти и граждански организации.

Energy Poverty Nexus подпомага изграждането на национални обсерватории/мрежи от експерти и капацитет за мониторинг.

**Обсерваторията не замества координационния механизъм — осигурява му данни, експертиза и публичност.**

ПРЕДСТОЯЩИ СТЪПКИ

**Обсъждане на националната рамка за създаване на Обсерваторията; публични събития, семинари за повишаване на капацитета за заинтересованите страни и пряко свързаните институции с прилагането на информационната система за енергийна бедност.**

Източници: Решение № 766/2025 на МС; EPAH / Energy Poverty Nexus; NECP 2024; ME, 08.04.2026 г.

# Местни инициативи и капацитет за изпълнение

Примери за практически решения, които свързват домакинствата с техническа и административна подкрепа.

### ComActivate · Бургас

**8**

**обновени многофамилни сгради;**

**Разработена пътна карта за енергийно обновяване на квартално равнище**

В Бургас през 2022 г. е създаден Енергиен офис, който консултира граждани и етажни собствености, провежда обучения, информационни семинари и публични събития, подпомага и създаването на първата енергийна общност в общината – ЕО Плувен комплекс „Славейков“

### SHEERenov+ · 6 пилотни общини

**6**

**центъра за комплексно обслужване**

София, Пловдив, Стара Загора, Бургас, Русе и Габрово: техническа, административна и финансова подкрепа.

### Breathe Cities · София

**94%**

**удовлетворени от подмяната на отоплителни уреди**

Проучване на „Алфа Рисърч“ от октомври 2025 г. показа напредък в енергийната ефективност на домакинствата – 87% са подменили поне частично дограмата си, а 79% отчитат подобрен жилищен комфорт.

### LETITIA · Габрово (нова инициатива)

**12**

**необновени панелни блока с фокус върху намаляването на високото енергийно потребление и преодоляването на проблемите с отоплението и охлаждането**

Работа с общината и с гражданите; подпомагане на обновяване, тест и оценка на иновативни технически, финансови и организационни решения на равнище квартал; създаване на модел с потенциал за прилагане и в други подобни жилищни комплекси

**Как успешните местни практики могат да бъдат свързани с националната система за идентификация, финансиране и мониторинг?**

# Благодаря за вниманието!

Център за енергийна ефективност ЕнЕфект

**www.eneffect.bg**